

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 1250
četrtletno . . . K 680
mesečno . . . K 210
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserate)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 85.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 16. aprila 1909.

Čekoval račun 48.917.

Leto I.

Hrvatska stranka prava.

(Grga Tuškan in dr. Edmund Lukinić.)

II.

V prvi polovici najinega članka sva spregovorila natančneje o hrvatski stranki prava. Čeprav ne spada to tesno v okvir te razprave, zdi se nama potrebno spregovoriti tudi o drugih frakcijah, povdarjajočih svoje državno-pravne zahteve. Široki javnosti najbolj znana je takozvana čista stranka prava, katere predsednik je dr. Jožef Frank. Ta frakcija je bila ustanovljena že dolgo pred, nego je hrvatska stranka prava vstopila v koalicijo. Frankova stranka ima tobože namen braniti državno-pravne zahteve v vsej njihovi čistosti, v resnici se je pa upregla v čisto drugo službo. Tujec Frank, (krščen žid) zasledujoč predvsem svojo osebno korist, je sklenil izkoriščati prepire med Srbi in Hrvati ter je začel gojiti kult najostrejšega, narodnostnega ekskluzivizma, o katerem sva že prej govorila. Srbi zanj ne eksistirajo in vse, kar nosi srbsko ime, mora vzbujati v Hrvatu čut najglobokejšega sovraštva. Na narodnem šovinizmu je Frank zgradil svojo moč, s pomočjo preprirov med Hrvati in Srbi je hotel ovladati naše javno življenje. Služil je Dunaju, da bi si baje zasigural njega pomoč proti Madžarom. Skrivaj pa je šel roko v roki z ogrsko vlado ter je pripravljaj pogubo hrvatski narodni stvari. V dobi, ko je koalicija bila najhujši boj proti Wekerle-Koštutu zaradi znane železniške pragmatike (o uvedbi madžarščine kot uradnega jezika na hrvatskih železnicah), je padel Frank koaliciji v hrbet ter je skazal tako dragocene službe Madžarom. Sedanje postopanje Franka z banom Rauchom, kateri ima proti sebi ves hrvatsko-

srbski narod, pač najlepše dokazuje, kakšne so njegove želje in njegova stremeljenja. Rauchov oficijoz je pri zadnjih volitvah volilcem naravnost priporočal, naj volijo Frankovce.

Dr. Frank, kateremu se je že zdavnaj dokazalo, da je stal v času, ko je tako vneto pisal in govoril za svobodo, samostojnost in zedinjenje Hrvatske, h kratu v službi bana Khuena Hedervaryja, je začel boj proti narodni hrvatski koalicijski vladi baš v oni dobi, ko se je narodna vlada borila s Pešto proti uvedbi madžarskega uradnega jezika na hrvatskih železnicah. Na škodo naši narodni stvari je dr. Frank pomagal Madžarom. Sedaj pa javno podpira barona Raucha, in kaj pomeni za Hrvatsko režim Wekerle-Rauch, ve vsakdo! Skupna želja Dunaja in Pešte je razdijati hrvatsko-srbsko koalicijo, da bi bil tako onemogočen vsak odpor Hrvatske proti kršenju nje pravic. Nalogo izpolniti to poslanstvo imata: baron Rauch z nasilstvom in dr. Frank s poneumnjevanjem ljudstva z lažnjivimi državno-pravnimi (pravaškimi) načeli ter z izzivanjem boja med Hrvati in Srbi. Pa tudi tu je kmalu pala Franku maska z obraza, kajti njegovi lastni pristaši so spregledali za kaj se gre in mesto da bi bil hrvatsko-srbsko koalicijo razdjal, je doživel, da je njegova stranka sama razpala. Pošteni življi, ki so bili z njim, niso mogli dolgo molče gledati na zakulisne in protinardne intrige, ki so mu donašale velike gmošne koristi. Lani je zapustil Franka dr. Mile Starčević ter je ustanovil posebno skupino pod imenom „Starčevićeva stranka prava“.

Starčevićeva stranka prava danes javno obžaluje, da je pomagala Franku, temu narodnemu

škodljivcu ter vodi proti njemu in njegovim sedaj že prav redkim privrženecem najostrejši boj. Hkrati pa tudi odločno in odkritosrečno pobija Rauchov režim, tako da se v teh dveh točkah popolnoma strinja s hrvatsko-srbsko koalicijo, kar more vsakega odkritega rodoljuba samo veseliti. Težak položaj Hrvatske in rodoljubje so naklonili Starčevićance, da so vstopili v vrste narodnih boriteljev, kateri so prihajali do sedaj samo iz vrst hrvatsko-srbske koalicije ter so tako storili pokoro za svoje grehe, katere so delali s tem, da so podpirali dr. Franka.

Poleg teh je še ena, tretja državno-pravna ali pravaška skupina takozvana katoliško-hrvatska stranka prava. V tej skupini so združeni izključivo katoliški duhovniki ter pada posebno v oči, da je spadala ogromna večina organiziranih duhovnikov med najponižnejše in najpokornejše slugе Khuena Hedervaryja. Uloga te frakcije je istovetna z ulogo Frankovcev — razbiti hrvatsko-srbsko koalicijo. (Primerjaj „Slovenca“ in njegovo jugoslovansko politiko). To se Franku ni posrečilo in se ne bode posrečilo tudi tem samozvanim klerikalnim prvašem, kateri so dobili od velikega hrvatskega biskupa Strossmayerja neizbrisani epiteton: furtimaši (ker so furtim — tatinski — podpisali njegovo (Strossmayerjevo) ime na neko klerikalno proklamacijo). Hrvatski narod je prav gotovo veren, pa prav nič klerikalen in duhovniška politika bi ne mogla imeti ni najmanjšega uspeha, ako bi bila naperjena proti narodni akciji. Najboljši dokaz za to je, da glavno glasilo furtimašev „Hrvatstvo“ na noben način ne more

pridobiti več kot 400 naročnikov v celi Hrvatski, Slavoniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter Istri. To tudi dokazuje, da obstoji furtimaška skupina z visokega duhovstva, združena v zagrebškem kapitelju, da je pa vse nižje duhovstvo in posebno duhovstvo na kmetih proti katoliški stranki prava. (In za to furtimaško stranko in za njene liste se ogreva „Slovenec“ ter obljublja svojim vernim edino ugodno rešitev jugoslovanskega vprašanja od katoliškega centra, katerega jedro bodo furtimaši in Frankovci. To bi bilo življenje pod vlado takih „poštenjakov“.)

Po vsem tem vidimo, da ima naša stranka svojo posebno pot, svojo posebno smer. Ta smer vede k združenju našega naroda hrvatskega in srbskega imena, k delu na korist naše skupne hrvatske domovine ter k pridobivanju simpatij predvsem naših slovanskih bratov in končno simpatij vsega kulturnega sveta. Zato se bode hrvatska stranka prava tudi nadalje vstrajno borila skupno z drugimi narodnimi strankami hrvatsko-srbske koalicije, dokler ne bode Hrvatska oproščena okovov nasilja, ki prečijo nje gospodarski in politični razvoj. Hrvatska stranka prava se popolnoma zaveda, da ima težko delo pred seboj, ve pa, da je to rodoljubno delo dolžna narodu in domovini, kot odločna in odkritosrečna boriteljica za svobodo in pravico. Ko pa bode doseženo, kar si je koalicija postavila za nalogo, potem „tko zna bolje, rodilo mu polje“.

Zahtevajte „Nar. Dnevnik“ po gostilnah, kavarnah in drugih javnih lokalih.

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

52

Četki spisal Svatopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje

„Ali zopet začneš s svojimi nemnimi šalami? Vidi, da ravno v tem času pričakujemo odločilnega boja. Žižka, ki je sedaj na Vitkovi gori, je preprečil nakano kralja, ki je hotel Prago oblegati in jo z gladom pridobiti. Pravil sem ti, da je sedaj pri nas draginja in da ni mogoče dobiti kakih posebnih stvari; toda kruha in drugih navadnih potreb — razven soli — imamo v izobilju, zato pa primanjkuje križarski vojski najbolj potrebnega živeža. Sigmund se zato odloči morda že danes ali jutri za naskok, ki ga bomo morali vsi odbijati — in ti hočeš leno v postelji počivati?“ je rekel strogo Domšik in njegove besede so padale kakor mrzla voda na vročo glavo gostovo.

Komaj je opazil zalo Kunko, ki mu je s prijaznim nasmehom na obrazu

zopet prinesla medeno posodo z vodo, da bi si umil roke.

Ko so po kratki molitvi končali obed, je odvedel Domšik gosta strani, govoril je in kazal na orožje povešeno po stenah.

„Izberi si orožje, tu ga imaš dosti na izbiro.“

Ljubi Bog, to je bila popolnoma drugačna izbira kot pred kratkim: namesto dobrih „varmužev“, piruhov in rogačkov, je gledalo tu na gospoda Broučka strašno bojno orožje, na katerem je videl, kakor se mu je dozdevalo, tupatam sledove posušene krvi.

Bliskalo se je tako grozno, da je odstopil in zajecjal: Ampak mogoče — mogoče bi mogel streči ranjencem v bolnišnici — ali — ali pisati v kaki vojaški pisarni — imam dosti čedno pisavo —

„Sedaj potrebujemo le takih peres“, je odgovoril s povdarkom Domšik in je vdaril ob svoj meč. „Ranjencem strežejo naše žene in gospe; to ni delo za moške. No, izberi si že — morda ta cep?“

In je zagnal palico z dolgimi železnimi ostmi tako, da je gospod Brouček od straha odskočil.

„Lepa hvala“ je rekel, — da bi se morda s tem še sam nabodel!“

„No, ta samostrel — če si dober strelec.“

„Ne, še vrabca nisem ustrelil!“

„Ali morda ta meč?“

„Nerad bi vlačil tak kembelj — saj bi ga tudi ne odnesel odtod.“

„Reci torej, kaj hočeš! Ali morda to sulico?“

„No tak mi jo daj!“ je vzdihnil z resignacijo gospod Brouček in je prijel dolgi cep z železno ostjo in z dvema kavljema pod njo. Za njega je bilo to orožje še najmanj grozno, ker ga je spominjalo na najnedolžnejše orožje na svetu: na sulico, kakoršno nosijo nočni čuvaji.

„Ali hočeš tudi kako orodje za godbo, ali morda čelado?“ ga je vprašal dalje mučitelj.

„Da bi se še potil in paril v tem železnem loncu! Imam že dosti tega, ko samo gledam.“

„Oklep pustim doma, toda čelada bo dobra“, je menil Staročeh in je zamenil svojo čapko z okroglo medeno čelado.

Ženski sta medtem pospravili iz mize in sta pristopili k njima.

„Ah, da ne morem ob vaši strani iti v boj kakor Taborke“, je vzdihnila mladenka.

„Tvoja roka ni za orožje“, je rekel oče. „Ti nisi tako trdna in vajena težav kakor naše kmetice. Saj veš, da je nas moških dosti, da zadostujemo pri obrambi in da nam ni potreba ženskih rok. Ako pride do boja, pomagaj streči v mestu ranjencem.“

„Ah, mili soprog in moj gospod, povrni se k meni zdravi!“ je vzdihnila Magdalena, objela je naglo moža in se je tesno privila k njemu.

„Žena!“ jo je pokaral Domšik in jo je nežno poljubil na čelo. Pa je objel in poljubil tudi hčer.

Nato so podale ženske tudi gostu roko, katero je gospod Brouček Magdalena na njeno veliko začudenje dvorljivo poljubil, in Kunki s pomenljivim pogledom stisnil.

Ko je šel skozi vrata, mu je bila prava nadloga njegova dolga preklja, toda prišel je srečno ven, potem ko se je pri naglem obratu z dolnjim koncem sulice nekoliko zadell ob Kunko in ko je preobrnil na skrinji naložene posode, ki so se na tleh večinoma razletele v kosce.

Dalje prih.

Politična kronika.

v **Bienerthov** jezikovni zakon za Češko in Mladočehi. Na volilnem shodu dne 12. t. m. v Lomnici je posl. Maštalka govoril o političnem položaju. Nezadovoljnost s sedanjo češko politiko, za katero delajo volilci po krivici samo mladočeško stranko odgovorno, se je na tem shodu jasno pokazala. Obrtniki so napadali posl. Maštalko, da ni zanje ničesar storil in da ni izpolnil danih jim obljub, izrekli so mu nezaupanje ter pozivali svoje tovariše, naj si osnujejo samostojno obrtniško stranko. Predlagana je bila tudi resolucija, da naj Český klub zapreči razpravo o Bienerthovem jezikovnem zakonu, ali pa, ako tega ne more, naj vsi odložijo mandate. Navstal je tak trušč, da se o tej resoluciji ni moglo glasovati. Posl. Maštalka je v svojem govoru dejal, da bi smatral za velik pogrešek in za veliko nesrečo za narodne koristi, ako bi dovolili, da se jezikovno vprašanje reši v tem trenutku. Nemci siliijo sicer na to, ker upajo, da bodo češke in slovanske ngovore proti temu preglasovali. Čehi morajo biti odločno proti temu, da bi se v državnem zboru o tem zakonu razpravljalo ter morajo vstrajati na tem, da se bodo pravice češ. dež. zbora respektirale. Načrt jezikovnega zakona treba popraviti ter postaviti zopet vsaj na Beckovo mero. Ali naj se Čehi poslužijo v ta namen obstrukcije ali opozicije, to vprašanje pušča Maštalka odprto. Proti temu pravi „Čas“, da je taka neodločna taktika in tak pesimizem od strani Čeških poslancev sedaj zelo nevaren in pугuben, ker širi v narodu nagnjenje do radikalizma in obstrukcije. Kakor stvari stoje, bode jezikovni zakon vsekako rešen s sodelovanjem čeških poslancev, ali brez njih in celo proti njim. Treba se torej odločiti za manjše zlo ter delati z vso silo na to, da se s pomočjo ostalih slovanskih strank popravi, kar se da popraviti, kajti zakon sklenjen brez sodelovanja čeških poslancev, bi bil za češke koristi še večja nesreča. Tudi treba napraviti konec temu radikalnemu razpoloženju v vrstah čeških volilcev, katero raste mladočeškim poslancem že čez glavo. To se pa stako pesimistiškimi izjavami, kakor je bila ona posl. Maštalka ne da doseči.

v **Jezikovno vprašanje v Dalmaciji.** Na predlog ministerskega predsednika Bienertha je sklical dalmatinski namestnik Nardelli zastopnike vseh dalmatinskih strank na posvetovanje, ki bode 20. tm. v Zadru. Razpravljalo se bode o ureditvi jezikovnega vprašanja v Dalmaciji ter o uvedbi hrvatskega jezika v državne urade. To kaže, da hoče baron Bienerth rešiti to perečo in za vse slovanske narode v Avstriji tako važno vprašanje od etape do etape. Najprej bi rad zadovoljil Dalmatince, potem bi eventualno za Češko okrojiral, ako bi drugače ne šlo jezikovni zakon. Na Moravskem, Šlezkem in vseh slovanskih deželah bi ostalo vse po starem — t. j. širila in utrjala bi se oblast uradne nemščine, v Galiciji bi pa vladali Poljaki kakor dosedaj. Največjo škodo od take rešitve bi imeli torej Slovenci in Rusini. Temu nasproti morajo naši politiki zavzeti v pravem času stališče, da nas dejstvo ne prehti.

v **Nemški centralisti.** Dr. Pergelt je napisal v N. Fr. Pr. članek, v katerem dokazuje, da more „samo velika, jednotno upravljana država sedaj v Evropi ubraniti samo sebe in svojo pravico na eksistenco.“ Ta nemški voditelj kaže na nevarnosti, ki baje prete državi pred in za Litvo od strani razdirajočih elementov, pod katerimi misli pa Slovane, boreče se za svoje pravice. Pergelt, pravi, da treba napraviti

narodnostnim prepirom konec. Koncedirati nemškimi narodom sicer neke pravice na kulturnem in političnem polju, da pa mora ostati Avstrija centralistiška in nemška in Nemci v njej vladajoče pleme. To je smisel dolgega besedičenja v Pergeltovem članku.

u **Nemške denunciacije.** Isto idejo ko Pergelt je zagovarjal posl. Perathoner v Balzannu, kjer so Nemci priredili 13. tm. veliko manifestacijsko slavnost na proslavo nemške zavezniške zvestobe v avstro-srbskem sporu. Posl. Perathoner je dejal, da so Nemci s patriotsko grozo gledali, kako je nek češki voditelj potoval po Srbiji in Srbe zagotavljal, da so simpatije avstrijskih Slovanov na njih strani; da se je po Pragi klicalo: Živela Srbija in po Češkem šetila veleizdajška, protimilitaristiška propaganda; da so se slovanske stranke razmišljale, ali bi vladi dovolile rekrute in da je na Hrvatskem veleizdajška banda bila na delu. Vse to, pravi Perathoner je jasen dokaz, da se Nemci edini steber habsburške monarhije in da se avstrijska notranja politika mora, kakor je že Bismarck rekel, vršiti pod nemško zastavo! To naj vlada upošteva, nastopi naj proti Slovanom in naj se opre na Nemce. — Tako ta nemški patriot. Mož ne pomisli, da so njegove zahteve v resnici z avstrijskega stališča veleizdajške, molči o tem, da potuje posl. Wolf po Nemčiji, kjer agitira na političnih shodih za vsenemški program, ki gotovo ni na korist habsburške monarhije. — Ta perfidnost je naravnost ostudna.

u **Ogrska kriza.** Wekerle bode cesarju predlagal, naj sprejema v avdienco samo aktivne politike. — V bančnem vprašanju še ni prišlo do odločitve.

u **Veleizdajniška pravda v Zagrebu** se nadaljuje na stari škandalozni način. Prof. Masaryk se je pripeljal v Zagreb, da sam vidi ta evropski škandal. Že na postaji so ga zastopniki hrvatske napredne stranke in srbske samostojne stranke pozdravili. Hotel je obiskati jetnike, pa predsednik sodnega dvora mu je to prepovedal.

d **Revolucija na Turškem.** Reakcija je zmagala na celi črti, mohamedanska unija in z njo združena liberalna unija imata vso oblast v rokah, mladoturški komitet je razpršen, mladoturški častniki so vsi zaprti in je turška armada sedaj skoro brez oficirjev. Na čelu nove vlade stoji veliki vezir Tewfik paša, načelnik reakcionarjev, vojni minister je Edhem paša. V Carjemgradu vlada na ulicah vojaštvo. Pred parlamentom je bilo mnogo vojaštva in velika množica ljudi. Naenkrat so „vsled nespozumljenja“ oddali vojaki več salv na množico, in je bilo mnogo ljudi ranjenih in ubitih. Nova vlada trdi, da je prišla na sled zarotnikom, ki so hoteli sultana umoriti ter pravi, da ima dokaze v rokah, da so hoteli odstraniti sultana in postaviti na prestol prestolonaslednika princa Rešada. Tudi v Solunu in v drugih mestih so častnike zaprli. Novi vojni minister si prizadeva nadomestiti zaprte častnike z novinci, toda od kod naj vzame toliko mož naenkrat? Mase so razdjale vsa uredništva mladoturških listov, uredniki so zbežali na vse strani tako tudi mladoturški poslanci. Uporniki so postavili imenik vseh onih, katere hočejo umoriti. Na tej listi stoji sto vojaških in civilnih oseb, puntarji zahtevajo, naj jim je vlada izroči.

a **Kako je prišlo do revolucije!** „Daily Telegraph“ poroča, da je njegov dopisnik govoril z vojaki in ti so mu povedali, da so se zato uprli, ker nova vlada ni imela nikake vere, oni pa

ne marajo, da bi brezverska vlada vladala nad njimi. Sultan je izdal proglas, v katerem pravi, da je sprejel demisijo prejšnje vlade in je imenoval novo vlado, katere skrbi za blaginjo države in za varnost ljudstva. Upornim vojakom in vsem onim, ki so se jim pridružili, obljublja popolno amnestijo; zatrja, da je izdal ukaz, da se morajo z vso natančnostjo izpolnjevati „svete postave, ki so vzvišene in večne“. Poleg sultana obrača se tudi šejik ul Islam (glavar moh. cerkve) na vojaštvo, naj se vrne v svoje kasarne in na ljudstvo, naj gre zopet po svojih opravkih zatirajoč, da bodo vsi deležni njegove cesarske milosti. In res je sultan tudi že odlikoval nekoliko upornih reakcionarjev. Veliki vezir je poslal vsem valijem (namestnikom) okrožno depešo, v kateri jih opozarja na to, da je njih dolžnost ravnati se v vsem svojem uradovanju po svetem šerijatskem zakonu, ki je vir vse sreče. V Carigradu in po deželi je sedaj mir. Veleposestniki so sultanu že čestitali na rešitvi nove krize.

Dnevna kronika.

u **Cesar je potrdil** izvolitev dr. Luegerja za župana na Dunaju.

u **Cesarsko pismo,** s katerim se imenuje ogrski drž. tajnik v fin. ministerstvu, dr. Popovics, za guvernerja avstro-ogrske banke, se razglasi v najkrajšem času.

u **Mohamedanci v Bosni.** Cesar je potrdil statut za avtonomno upravo verskih in šolskih zadev mohamedancev v Bosni in Hercegovini.

Odprto pismo.

Občinski odbor Kokarski se zaveda, da je občina samostojna ali avtonomna korporacija, zato ima ona v smislu člena XII. državnega osnovnega zakona z dne 21. dec. l. 1867. pravico tudi v državni politiki z besedo in pismom znotraj zakonitih mej izreči svoje mnenje in povzdigniti svoj glas v korist svojih občanov in v vsem, kar se tiče občinskega prida.

Ker bi se z vojno, ki je bila pred kratkim naši državi grozila, neizmerno oškodovale koristi naših občanov v kmetijstvu, trgovini, obrti itd. ter bi se prelivala človeška kri in se trosil naš težko prislužen denar in ker je vojska sama na sebi z ozirom na človekoljubje nekaj strašnega in nečloveškega, je bil občinski odbor temeljem svojega soglasnega sklepa z dne 1. marca 1909 odposlal na c. kr. ministerstvo za zunanje zadeve na Dunaj resolucijo — seveda v slovenskem jeziku — v kateri se je na pretečo škodo in veliko zlo opozarjalo, proseč, naj se prepri s Srbijo poravnava mirnim petom. S tem smo ustregli živi želji ne samo svoje, temveč — upamo — vseh občin in vsega naroda.

Čutili smo se v to poklicane, ne da bi si domišljali, da smo v vojskini zadevi merodajni. Vršili smo torej kot zakoniti zastopniki občanov svojo pravico in dolžnost.

V smislu člena XII. državnega osnovnega zakona z dne 21. dec. leta 1867. pristojna pravica prošnje vsakomur, torej smo tudi z ozirom na ta člen vršili svojo zakonito državljansko pravico.

Toliko v odgovor onemu c. kr. uredniku in zasebnikom v Mozirju, ki so bili v nevednosti določb imenovane državnega osnovnega zakona in v svoji nezavednosti državljanskih pravic toliko netaktni, da so nas zaradi te resolucije javno zasmehovali.

Obžalujemo in pomilujemo, da se je našel celo slovenski list, ki je v tem zasmehovanju sekundiral nemškemu listu Dajce Vaht v Celju.

Ob enem vabimo vse slovenske občine, naj se blagovolijo kot politične samostojne korporacije zanimati ne samo za občinsko, okrajno in deželno, temveč tudi za državno politiko, in uplivati na to, da se naj to vedno vodi po takšnem tiru, da se ne bode vjemala samo s koristjo nemškega naroda, temveč z jednako koristjo za slovanski narod, da bode dajala vsakomur svoje pravice in da bode rodila za vse narode v državi blagoslov in blagostanje, ne pa prokletstvo prelivanja krvi in strašnih vojnih žrtev.

Občinski odbor Kokarski dne 10. aprila 1909.

Praznik Josip,
župan.

Štajerske novice.

Nedeljski volilni shodi.

I. **Celjski okraj:** ob 3. uri pop. pri g. A. Plaskanu v **Braslovčah.** Govorijo gg. kandidat dr. Karba, Roblek in kandidat dr. V. Kukovec. — Dalje ob 3. uri pop. v **Trnovljah** pri gospe Pilih, po dom. Ložnar.

II. **Slovenjgraški okraj:** ob 3. uri pop. pri g. Gregorevčiču v **Družmirju.** Govorijo gg. kandidat dr. A. Božič, dr. Janko Sernec in dr.

III. **Brežiški okraj:** v **Kapelah** pri g. Zorčiču ob 8. uri zj. v **Dobovi** pri g. Kovačiču ob pol 12. uri dop., na **Bizeljskem** ob 3. uri pop. pri g. Blažinčiču. Na vseh teh shodih govori kandidat splošne skupine g. F. Brinar, nadalje kandidat v kmečkih občinah g. Ivan Malus. Lešničar in dr.

IV. **Šmarsko-rogaški okr.:** na **Ponikvi** ob 9. uri dop. v gost. g. Ošlaka in v **Št. Vidu pri Grobelnem** ob 3. uri pop. v gostilni g. Flor. Goleža. Na obeh shodih govori kandidat g. Maks Berlisg, g. V. Spindler in dr.

Narodni volilci, udeležite se povsod shodov v častnem številu!

o **Volilni shod** na Ponikvi ob j. žel. v nedeljo 18. t. m. se vrši ob 7. uri zjutraj v prostorih g. Ošlaka, in ne, kakor je v „Nar. Listu“ pomotoma poročalo, ob 9. uri na Gmajni. Predstavi se napredni kandidat Berlisg. — Volilci, mnogobrojno na shod!

Delavce in male posestnike v **Gaberju** vabimo na volilni shod „Narodne stranke“, ki se vrši jutri, to je v soboto, 17. aprila ob 8. uri zvečer v telovadnici „Sokolskega doma“. Govori kandidat v splošni skupini g. Brinar.

o **Našega kandidata za slovenjgraški kmečki volilni okraj dr. Antona Božiča** bodo obrekovali, to smo v naprej vedeli. Klerikalci psnejo in obrekujejo vsakega od naših, najsi bo tudi najbolj pošten in delaven. To je njihova navada. Če mu ne morejo kaj drugega očitati, pa lažejo. Vedeli smo, da bodo prišli klerikalci pri dr. Ant. Božiču z očitanjem, da strankam preveč računji, da kmeta odira s stroški itd. Sicer dobro vedo, da je to grda izmišljotina, pa vseeno, da se le obrekuje. — Da izvedo naši pristaši, kako neosnovan in lažnjiv je napad klerikalcev v „Straži“ od 14. t. m. na dr. A. Božiča, pribijemo sledeče: Dr. Ant. Božič niti ni odvetnik, ampak sedaj še odvetniški kandidat v pisarni svojega tasta dr. Ludovika Filipiča, odvetnika v Celju. Ves denar, ki se plača v dr. Filipičevi pisarni, se steka v pisarniško blagajno dr. Ludovika Filipiča, dr. Ant. Božič pa dobiva od dr. Filipiča kot njegov **uradnik** stalno mesečno plačo. Odgovornost za pisarniške zadeve, za stroške itd., tudi za vse račune iz kazenskih in civilnih zadev **ne** zadene torej dr. Božiča. Na

tem le spremeni ničesar, da ima dr. Anton Božič pravico zagovornišтва v kazenskih zadevah, ker tudi tozadevni stroški predpisani od pisarne ne pridejo v žep dr. Božiča, ampak njegovega službodajalca dr. Filipiča. — Iz teh stvarnih pojasnil lahko vsakdo izprevidi, da je pisarija „Straže“ in klerikalnih listov nizkotna podlost, kakoršne so zmožni le klerikalci in njihovi podrepaniki. Sicer pa vprašamo, ali nimajo tudi klerikalci v svojih vrstah odvetnikov? Ni li tudi dr. Benkovič, o katerem se govore kaj čudne reči, odvetnik in sedaj kandidat v kmečki skupini celjski? In dr. Šušteršič, dr. Pegan in kar je še takih uskokov, kaj so pa ti drugega kakor advokati? — Klerikalcem je advokat samo takrat dober, kadar mora zagovarjati njihove lumparije, a teh je mnogo. Največ zagovarjanja in zastopstva potrebnih ljudi je med klerikalci, poštenih pa, ki bi plačali odvetniku primeren zaslužek za njegov trud, je med njimi zelo malo. — S tem smo klerikalcem in zvezarjem umazana usta zavezali, tem bolj, ker menda vendar ne bodo hoteli še naprej obrekovati dr. Božičevega tasta dr. Filipiča ki je **njihov** pristaš.

o **Gospodje okoli klerikalne „Straže“**, kakor sploh klerikalni gospodje, med katere se šteje tudi dični dr. Verstovšek, se sramujejo kmečkega dela. — Čisto naravno. Saj sami **nič ne delajo, ampak se držijo samo nauka, da „ptice pod nebom tudi ne sejejo in ne žanjejo, pa jih Bog le preskrbi!“** — Našemu kandidatu dr. Božiču očitajo, da se je na volilnem shodu v Slov. gradu reklo o njem, da zna vsako kmečko delo in da je svojemu očetu na posestvu pomagal ter se zaraditega iz njega norčijejo. Mi smo ponosni na to, da imamo kmečkega kandidata, ki ni samo od daleč gledal kmeta pri plugu sklonjenega, kakor je to storil dr. Verstovšek, ampak ki je tudi sam prijel za plug in otiko ter se kmečkega dela ni sramoval. Zato ste gospodje po farovžih lahko tako rejeni, imate lahko žametno — mehke roke, se lahko celi dan sprehajate po svojih sobah in stezah, lahko mislite na lumparije, na laži, obrekovanje in zasramovanje drugih, ker se sramujete poštenega dela in se norčujete iz njega. Kmetje, Vi si pa zapomnite, da ne more biti nikdar Vaš odkriti prijatelj, kdor se iz Vaših žaljavih rok, iz Vašega trudapolnega dela norčuje ter one zasmehuje, ki so se ga kedaj iz ljubezni do kmetijstva resno lotili.

o **Roškarjeva kandidatura** — velik škandal duhovniške stranke. „Roškar je rak-rana kmečke zveze“, se je izrazil na velikonočni pondeljek odličen bojevnik duhovniške stranke iz Savinske doline. In ta rak-rana se od dneva do dneva širi, škandal je od dne do dne večji in meče bengalično luč na poštenost in moralo cele duhovniške stranke. Kako hudo čutijo klerikalci to rano, kaže ne le zgornja izjava temveč tudi zaupni shod duhovniške stranke na velikonočni ponedeljek v Mariboru. Shod je imel namen postaviti kandidate za splošno skupino Slov. gorice-Konjice-Haloze in za km. občine Maribor-Ljutomer. Kandidaturi neizogibnega patra Korošca v splošni skupini so duhovniki in kmetje prikimali ter odobrili tudi kandidato prof. Robiča. Šlo se je še za drugega kandidata v kmečkih občinah. Predsedstvo je naznanilo, da Roškar ne namerava iti več v Gradec pobirat dijet in kroš-

njarit s pridelanim vinom. Nato se je predlagalo, naj se postavi za kandidata „obče spoštovani in prezaslužni“ župan Nemec od Sv. Jurija ob Ščavnici. Ta je seveda tudi „sijajno“ nastopil. Ko se je pa vprašalo, kdo ima kaj proti njemu, je seveda duhovništvo pričakovalo kimanje in molk. — A glej! Vstal je g. Andrej Moder, žagar in posestnik v Bistrici pri Mariboru in rekel: „Ta nam še tukaj ne zna govoriti, kaj bo še le siromak v Gradcu opravil! Tega pa že ne poslušam več! Raje grem na vrček piva!“ — Korošec je bil na to v silni zadregi za drugim kimovcem in je izjavil, da se bode kandidat pozneje določil. Pri glasovanju za Nemca si uamreč nikdo ni upal prvi dvigniti roke. Nato so duhovniki sklicali 14. apr. zaupni shod brez kmetov in tam so postavili bivšega hlapca v Wagnitzu Ivana Roškarja za kandidata, ker nobenega drugega niso dobili! Pravzaprav je to žalostno spričevalo za razmere v „največji“ spodnještaj. politični stranki. Duhovniki in od njih zapeljani kmetje so lahko ponosni na svojega vodjo Roškarja!

o **Zmedenost v klerikalnem tabornu**. „Slov. Gospodar“ in „Straža“ pozivata svoje verne ovčice iz Fram, naj volijo Ozmeča in Meška, dasi spada Fram v mariborski okraj. Tu je mogoče troje: ali potrebujeta Ozmec in Meško res toliko podpore (kar se nam zdi zelo verjetno), da bi ju naj volili celo volilci v tujih okrajih, ali framskim klerikalcem ni za Roškarja in Robiča, ali pa je zmedenost in nevednost pri framskih klerikalcih in v uredništvu obeh častitih mariborskih listov tako velika, da niti ne vedo, kako so razdeljeni volilni okraji. Jeden tak slučaj smo jim že dokazali. Ljudje, ki doma ničesar ne vedo in ničesar ne poznajo, bi radi delali politiko v — Gradcu!

o **Volilnih shodov**, ako se ne vrše pod milim nebom, ni treba naznanjati političnim oblastim. To v vednost!

o **Robičevi shodi** se vrše prih. nedeljo po rani maši v Št. Ilju, po pozni pri Sv. Jakobu in po večernicah v Jarenini. — Verstovšek bo priredil v nedeljo dopoldne shod v Velenju, popoldne v Slovenjgradu. — Roškar zboruje pop. v Ivanjševcih.

o **Za družbo sv. Cirila in Metoda** sta poslala mlada rodoljuba Slavka in Franček Zacherl v Ljutomeru 1657 obrabljenih znamk. — Ivan Koderman v Celju je tudi podaril družbi veliko zbirko znamk. Malim rodoljubom narodno zahvalo!

o **Novi župniki**. Šentiljsko župnijo v Slov. gor. je dobil g. Edvard Vračko, kaplan v Jarenini, župnijo Sv. Jernej pri Ločah gosp. Marko Žičkar, kaplan v Konjicah in župnijo Sv. Anton na Poh. Jože Panič, kaplan v Vuzenici. Novi župniki nastopijo svoje mesto dne 1. maja.

o **Ogenj**. Pogorela je hiša pos. Koglerja v Bišu. — V Soboti je pogorela hiša in gosp. poslopja zakonskih Lindner.

o **Še nesreče pri velikonočnem streljanju**. Zadnji „Slov. Gosp.“ poroča še o sledečih slučajih: Nevarno se je ranil mladenič Bračun, doma pri Podsredi. Moral je v bolnišnico. — V Mestnem vrhu pri Ptujju je nek fant nek fant nevarno poškodoval svojo 7 letno sestro. — V Hošnici je streljal fant Onič s topiči blizu gospod. poslopij. Netilna vrstica je odletela na slamnato streho in vse je pogorelo.

o **Pri Svetinjah** neki gospod še vedno nima miru. Ali bi ga bilo potrebno še enkrat spomniti, zakaj se ga je svoječasno z mrzlo vodo polivalo? Na delirične izbruhe takih ljudi ni vredno dalje odgovarjati.

o **Bralno društvo na Bregu** priredi v nedeljo, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne v „Skalni kleti“ gledališki predstavi: „Ne kliči vraga“, enodejanska burka in „Županova Rezika“, tudi enodejanska burka. Ker je društvo v narodnem oziru velike važnosti in rabi vsestranske podpore, vljudo vabimo meščane in okoličane k prav obilnem obisku.

o **Za Brinarjev volilni okraj** (volilci z belimi glasovnicami) izide danes posebna izdaja „Narodnega Lista“.

o **V mestni skupini Slovenjgrada** kandidira marnberški župan Langer. Slovenski števeni kandidat je tudi v tej skupini g. dr. Gvido Sernec v Celju.

o **Dravski most v Mariboru** bodo baje vendar začeli zidati. Inženirje in pisarno vsaj že imajo. Počasi bo že šlo. Nur nicht brummen —

o **Občni zbor zveze slovenskih odvetnikov** se vrši v Ljubljani v nedeljo 18. t. m. ob 10. uri dop. Ker se pri tej priliki vedno razpravlja in sklepa o važnih stanovskih in jezikovnih pravicah in dolžnostih, bi bilo pač želeti častne udetežbe tudi od strani štajerskih odvetnikov in koncipientov.

o **Zlati zaslužni križec** so pripeli dne 12. apr. županu v Planini, g. Šešerku.

o **Tečaj za setev krme** se vrši na deželni vinorejski šoli v Mariboru od 10. do 15. majnikz. — Od 10.—12. maja se vrši na isti šoli tečaj za zelenjadarstvo. Prijave se naj pošiljajo ravnateljstvu zavoda.

o **Stanje vinogradov v ormoškem okraju**. — Splošno se sodi, da utegne tudi letos biti pri nas ugodna vinska letina. Ker je bila zima stalna, ni pozeblo in pričakovati je le najboljšega. Čuti se pri spomladanskem delu veliko pomanjkanje delavcev. Plače so se splošno zvišale. Vina so še polne kleti. Nima prave cene. Pod zgubo pa je težko prodajati. Pri nas ima nesrečna nagodba z Ogrsko, katero so odobrili tudi poslanci „kmečke“ zveze in tako lahkomisljeno prodali nemškim tovarnarjem interese naših vinorejcev, prav težke posledice. Zato pa tudi ne bomo volili kandidatov duhovniške stranke, ki se plazi pred vlado in veleindustrijalci na trebuhu.

o **Spoštuj svojega očeta!** Peljala sta se sedanji kandidat župnik Ozmec in njegov oče po enem tistih slavnostnih grčavih in zvoženih klancev po Slov. goricah v vinograd. Gosp. župnik so zadaj mogočno na mehkem sedeli, stari oče je pa sedel spredaj in se je bilo bati vsak trenutek, da pade pod voz. . . . Ta praktičen vzgled spoštovanja do starišev, kakor ga razumejo nekateri politikujoči duhovniki, je povedal obrtnik Š. na zaupnem shodu N. str. v Ormožu. Navzoči kmetje so si mislili svoje in so te misli s tako krepkimi izrazi povedali, da jih tu ne moremo zapisati.

o **Dobrniska revna nemškutarija** se v zadnji vahtarci prav besno zaganja v tamkajšnjega slovenskega učit. ki je storil ta greh, da se zaveda svojih dolžnostij kot učit. in vzgojitelj slov. mladine in ne trobi v nemškutarski rog kakor razni učitelji renegati na slovenskih šolah. Zadnji čas je že, da se stori konec tej nemški predrznosti, ki že zahteva od slovenskih učiteljev na slovenskih šolah, da bi morali biti nemški pretepači in razgrajachi — vzgojo slovenske mladine pa bi naj zanemarjali — tako daleč še pa nismo, to naj vzamejo na znanje poklicani faktorji.

o **Od Sv. Duha na Ostrem vrhu**. Naše lastavice — turisti — so se začeli pridno vračati. V nedeljo jih je bilo lepo število. Kakor se je po imenih slišalo seveda sami „Reichsdeutsche“

in zagadelj se tudi ni slišala jedna slovenska beseda in so se oglasili v gostilni, kjer ima nemško planinsko društvo svoj sedež. To je tembolj čudno, ker je bila družba po večini sestavljena iz sedanjih in prejšnjih delavcev in uradnikov Cirilove tiskarne v Mariboru (!) — Sv. Duh voli pri deželnozborskih volitvah, kolikor isti spada pod Gradišče z Lipnico. Občina Gradišče je postavila svojega kandidata v osebi Rüdiger Seutter von u. zu Sötzen. Mož se je postavil na agrarno stališče in bode baje Slovencem prijazen.

o **Iz Vranskega „Podružnica sv. Cirila in Metoda“** je zopet poslala v Ljubljano 10.000 poštinih znamk, ki jih je nabrala vrla naša mladina. Potrjujemo z veseljem, da je poslala vranska podružnica družbi v Ljubljani do sedaj že 40.000 poštinih znamk. Najmarljivejša, kakor čebelica pridna nabiralka Danica Megličeva, jih je nabrala 18.000 živel!

o **Iz Bimskih toplic**. V dveh tukajšnjih gostilnah se nahajajo v eni slika angleškega junaka Nelsona, z angleškim napisom, v drugi gostilni pa slika nemškega cesarja in cesarice. Ker se pa smatrajo na Hrvaškem, pisava cirilice, slika kralja Petra in vsakovrstne čutarice, kakor proces v Zagrebu dokazuje — kot veleizdajalski znaki, mislimo, da ima drž. pravdnništvo tudi v Avstriji po vzgledu zagrebških kolegov povod, da se navedene zadeve stvarno poprime in potrebno ukrene za pravočasno rešitev države.

o **Podružnica nemškega „Schulvereina“** se ustanovi prih. nedeljo na Pesnici nad Mariborom. Nemški pas Špiffeld-Maribor se vedno bolj utrja.

o **Prestolonaslednik Franjo Ferdinand** je sedaj s svojo soprogo kneginjo Sofijo Hohenberg na obisku pri grofu Marku Bombellesu v Opeki (blizu Vinice ob štaj. meji).

o **Čedna nemška ptičica**. Iz Dunaja poročajo včeraj sledeče: 11. apr. je ujel nek policijski agent nekdanjega ulanskega jednoletnega prostovoljca Roberta Blaschitza, kateri je stanoval v nekem dunajskem hotelu pod imenom Adolf Dingas. Blaschitz je zasledovalo mariborsko okrožno sodišče s tiralnico, ker je dvema dekletoma v Ptujju goljufivo izvalil več tisoč kron. Blaschitz je trdil v policijskem uradu, da se je z omenjenimi dekleti poravnal in je kazal tudi neka pisma, v katerih ste prizadeti dekleti izjavili, da se zadovoljujeta z mesečnimi odplačili dolga — a vse ni nič pomagalo. Mariborsko okrožno sodišče je tiralo vzdržalo in Blaschitz je romal v ječo. Blaschitz je eden onih dehtečih cvetov, katere tako bujno poganja spodnještajerska nemškutarija.

Kranjske novice.

o **Občinske volitve v Cerknici**. V podobčini Cerknici so zmagali narodno napredni kandidati z 114 glasovi proti 101 klerikalnemu. V vseh drugi podobčinah so pred nedavnim zmagali klerikalci.

o **Občinskih volitev v tretjem razredu v Ljubljani** je 2749.

o **Iz liste kazenskih zagovornikov** je črtalo graško nadsodišče bivšega notarja Matija Hafnerja v Kostanjevci.

o **Novi sokolski društvi**. Vlada je potrdila pravila sokolskih društev na Igu in Viču. Ustanovna občna zbora teh društev se skliceta v kratkem.

o **Predrugečeno ime**. C. kr. poštni urad Leskovica se nazivlje odslej uradno Leskovica pri Domžalah.

o **Umrl** je v Stražišču pri Kranju prokurist trdke Globotschnig, Piero Jugoviz.

Roroške novice.

d Vrbsko jezero je bilo o Veliki noči skoraj popolnoma zamrznjeno, dočim je bil na cesti ob jezeru prah, po bregovih pa že cvetje.

d Lokalna železnica Sinčavas—Železna kapla se tupatam rada malo kuja. Na velikonočni pondeljek je odpovedal pri stroju nek vijak, radi česar so jo morali mahnuti potniki peš dalje. Neki kmet se je baje veliko-
dušno ponudil, da bi s svojimi voli potegnil vlak do Železne kaple, a ponudbo so zavrnili. Še pred kratkim je na tej progi počil kotel, da bi stroje-
vodjo skoraj ubilo.

Primorske novice.

d Konec štrajka lekarniških asistentov. Včeraj je prišlo do sporazuma med lekarniški asistenti in lastniki lekarn. Stavkalo je v vsem 33 asistentov. Jutri se spet povrnejo k delu.

d Ameriška eskadra v Trstu in Bebi. Govori se, da obišče ameriška eskadra, ki bo meseca maja imela svoje pomorske vaje v Sredozemskem morju, pri tej priliki tudi Trst in Reko.

d Napad na ulici. V Trstu si ponoči človek že res ni varen življenja. Ko je v torek zvečer šel po Lloydovi ulici nek pomorščak, so planili nanj 4 lopovi in mu preiskali vse žepa. Lloydov nočni čuvaj Vinkovič, ki je prišel ravno mimo, ga je obranil in poklical redarja, na kar so jo roparji popihili.

d Iz sodno kancellijske službe. C. kr. kancelist Karol Cermak je imenovan kancelijskim oficijalom pri ces. kr. okrajnem sodišču v Puli.

d Nov poštni urad je ustanovljen v Podgorju v koperskem okraju.

Vabilo na naročbo.

Slav. p. n. občinstvo vlijudno vabilimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo zopet ponové.

„Narodni Dnevnik“

velja za avstro-ogrske dežele:
celoletno K 25—
polletno „ 12'50
četrletno „ 6'30
mesečno „ 2'10

Za Nemčijo:

celoletno K 28—
za vse druge dežele in Ameriko:
K 30—.

Naročnina se pošilja vnaprej.

Upravništvo „Nar. Dnevnika“.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Bolezen ministerskega predsednika.

Dunaj, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Stanje ministerskega predsednika se je v toliko zboljšalo, da je lahko danes napravil majhen sprehod.

Ogrska ministerska kriza.

Budimpešta, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Ministerstvo Wekerle bo 21. ali 23. aprila podalo svojo ostavko. Do takrat bodo najbrž gotova pogajanja z avstrijsko vlado. 26. aprila bo ostavka predložena ogrskemu državnemu zboru.

Budimpešta, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Cesar se poda koncem aprila v

Budimpešto. V dobro informiranih krogih sodijo, da bo ogrska kriza rešena v Budimpešti.

Nemiri na Turskem.

Carigrad, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Po včerajšnjih poročilih setukaj splošno sodi, da bo otomanski parlament sedaj razpuščen.

Carigrad, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) V tajni seji zbornice se je najno priporočalo, naj zbornica ostane jedina in naj podpira Mladoturke. V nato sledeči javni seji se je prečitala brz. iz Jamine, ki izjava, da je strmoglavljenje ministerstva protustavno. Novo ministerstvo se naj takoj umakne staremu, ker drugače bodo vse čete marširale proti Carigradu. Volitev predsednika zbornice se je moralo odložiti, ker pri prvih volitvah ni noben kandidat dobil večine glasov.

Carigrad, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Proti sultanu vlada strašno razburjenje. Mladoturki ga obdolžujejo veleizdajstva in zahtevajo, naj se ga odstavi.

Carigrad, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) 70 mladoturških poslancev je pobegnilo.

Solun, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) V Solunu, Monastirju in Janini je vojaštvo ostalo zvesto mladoturškemu odboru in na vsak način hoče spraviti staro vlado na krmilo. 3 voji so pripravljeni, da takoj odkorakajo nad Carigrad. Nad tisoč prostovoljcev se je že oglasilo proti vstašem. Pri včerajšnjem mitingu se je ljudstvo izreklo, da ostane brezpogojno zvesto enkrat dani ustavi.

London, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Po konzularnih poročilih so v Mersini ubili Armenci dva mohamedanca. Mohamedanci so vsled tega umorili zelo mnogo Armencev. Krščansko prebivalstvo prosi pomoči.

London, 16. aprila. (Brz. „N. D.“) „Times“ poroča iz Carigrada, da so prostori mladoturških listov „Tanina“ in „Šuraj umeta“ popolnoma razdejani. O usodi mnogih članov mladoturškega komiteja ni nič znanega. V Drinopolju se ni zgodilo nič posebnega in iz Soluna ni nobenih vesti.

Köln, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) „Kölnische Ztg.“ poroča iz Carigrada, da je minister pravosodja izdal odredbo da se mora vse turško pravosodje postaviti na podlago svetega šerijatnega zakona.

Bulgarija.

Sofija, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Kakor se v uradnih krogih govori, namerava bulgarska vlada prositi intervencijo Anglije, Francije in Rusije za rešitev turško-bulgarskega spora.

Sofija, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Turško-bulgarska pogajanja so se danes zopet začela.

Italija.

d Rim, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Minister mornarice je izdal ukaz, da naj bo jedna oklopnača pripravljena za vse slučaje, da odpluje v turško vodovje.

Potovanje nemškega cesarja.

d Benetke, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Jahta „Hohenzollern“ je odplula danes z nemško cesarsko dvojico proti Krfu.

Dr. Ellenbogen umrl.

d Dunaj, 16. aprila. (Brz. „Nar. D.“) Dr. Fridrih Ellenbogen, jeden izmed najuglednejših dunajskih odvetnikov je nocoj umrl.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

Včeraj: osemindvajseti dan. K razpravi sta prišla včeraj češka učenjaka dr. Masaryk in dr. Bouček.

Nadaljuje se zaslišanje

Steve Kalembera.

Na vprašanje dr. Mazzure pravi obtoženec, da ima mesto Korenica 9700 prebivalcev, cela občina pa 23.000 duš. Ne more razumeti, kako se mu more šteti v greh, da je delal na osnivanje srbske realne gimnazije. On smatra to za plemenito delo.

Dalje pripoveduje, kako je v mnogih slučajih gmotno podpiral Hrvate. Ni delal razlike med Hrvati in Srbi, ampak je gledal le na poštene ljudi. Pripomni, da so vsi Korenički Hrvati, ko se ga je zaprl, vložili na sodnijo prošnjo, naj ga izpuste, ker je nedolžen in ker je vedno deloval kot pravi hrvatski rodoljub. V koreniškem okraju je krog 1/5 Hrvatov.

Dr. Mazzura: Ali smatrate za svojo pravico, da se bavite s politiko?

Obt.: Gotovo!

Dr. M.: Vi smatrate torej za svojo pravico, da sklicujete politične se-
stanke, da govorite in stavite predloge pri županijski skupščini, da — kakor povsod v civilizirani Evropi — sprejmete v svojem stanovanju kogar hočete, da prodajate v svoji trgovini, kar je dovoljeno.

Pred. ne da dalje staviti takih „sugestivnih“ vprašanj.

Dr. M.: Poznate-li poleg hrvatskega in srbskega plemena še kako tretje, morda „vlaško“ pleme?

Obt.: Ne, priimek „vlah“ je le za-
smehovanje.

Privede se devetintrideseti obtoženec

dr. A. Gjurić,

okrajni zdravnik v Grubišnem polju. Krivega se ne čuti. Je član srbske samostalne stranke; razlaga, da je glasoval za koalicio, ker je ona branila bitje in temelj vsakega naroda — jezik. Pobija navedbe prič, da v grubišno-poljskem okraju ni bilo Srbov, dokler ni on prišel tja. Citira zgodovinske dokaze. Čudi se, kako more sedeti v zaporu zaradi pevanja srbskih pesmi. Med narod je zahajal le kot zdravnik. Citira iz raznih čitank za šole srbske pesmi o carju Lazarju, o Kosovem itd. Pravi, da bi bila sramota za Srbe, če bi se morali sramovati narodnih pesmi, ki so naša diha pred Evropo. Kot zdravnik pridem tudi v hiše, kjer je beda in jok in naj bi mi ne bilo milo, če čujem tiintam tudi pesem?

Preds.: Obtoženi ste zaradi tendence, s katero so se širile te pesmi.

Obt.: Kake tendence?

Obt. je vedno delal na to, da bi se narod ogibal krčem, ker tako nastajajo prepiri, pretepi itd.

Glede srbske zastave in nje izobešanja pravi med drugim, da je župnik Jemeršič, ki kot priča napada srbsko zastavo, svoj čas pri volitvah, ko je rabil srbske glasove, tudi izobesil srbsko zastavo. Tudi volilni oklic v cirilici je prilepil na svojo hišo. Takšen je bil Jemeršič prej, dokler niso prišli k njemu trije — Franki.

Glede vprašanja, zakaj je hotel osnovati srbsko konfesijsko šolo, pravi obt., da jih v ljudsko šolo od 180 šolobveznih 50 ni zahajalo; tudi je tam neka učiteljica govorila, da ji Srbi smrdé, ker so „Vlahi“.

Preds.: Priče pravijo, da ste „fantičen Srb“.

Obt.: Meni je vsakdo bližji, ki je je siromašnejši brez razlike naroda. Jaz sem vsakemu pomagal.

Preds.: Vi ste tožili nekega pisarja zaradi razžaljenja časti, ker vam je rekel, da ste „Hrvat“.

Obt. to zanika in pripoveduje, da je tožil dotičnega pisarja, ker mu je v odv. pisarni rekel, da tu ni Srbov, da so Srbi samo v Srbiji.

Glede raznih „veleizdajalskih pojavov“, o katerih govore priče, meni obtoženec, da so si te pojave priče izmislile še le, ko je prišla „influenca“ iz Zagreba. Zakaj se nikjer ne navedejo dejstva, ampak se govori vedno le „čuje se“, „govori se“ itd.

Nastiča ne pozna, slišal je o njem šele v zaporu.

Votant Kušt ga vpraša, zakaj je širil cirilico, medtem ko vsi kulturni narodi v Evropi rabijo latinico.

Obt. pokaže Kuštu knjige jugoslov. akademije, češ da so to menda tudi kulturne knjige.

Tržne cene.

15. aprila.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za maj 36'—, za september 33'50, za december 32'50, za marc 32'50. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'75, za oktober — december K 22'40. Tendence stalna. — Vreme oblačno.

Budimpešta, 15. apr. Pšenica za april 14'50, pšenica za maj 14'23, pšenica za oktober K 11'62, rž za april K 9'95, rž za oktober K 9'22, oves za april K 8'80, oves za oktober K —, koruza za maj K 7'49, koruza za julij K 7'69, ogrščica za avgust K 14'90. Premet 12.000 met. st.

Budimpešta, 15. aprila. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 143 do 144 vin., mlade, srednje 144 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 147 vin.; zaloga 23.727 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 151'—, namizna slanina 130'—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 15. aprila:

Tendence danes mirnejša, pšenica in rž za 5 vin. cenejši. Promet slab, ker se je konzum držal strogo rezervirano. Koruza za 5 vin. cenejša, oves obdržal včerajšnjo ceno.

Produktnitrg. Pariz: moka za tekoči mesec 33'05, moka za prihodnji mesec 33'40, moka za maj — avgust 31'—, moka za sept. — decemb. 30'—, pšenica za tekoči mesec 25'65, pšenica za prihodnji mesec 25'95, pšenica za maj — avgust 26'15, pšenica za sept. — dec. 24'05, rž za tekoči mesec 18'25, rž za prihodnji mesec 18'25, rž za maj — avgust 18'50, rž za sept. — dec. 18'—.

Tendence: moka in pšenica: trdna, rž: mirna. — Vreme lepo.

Tedenski živinski sejem v Gradcu, 15. aprila: Na sejmu se je prignalo 790 glav (340 volov, 100 bikov, 300 krav in 50 telet.) Cene so bile: Pitani voli 40—43 K (izjemna cena 48 K), napol pitani voli 35—39 K, suhi voli 31—34 K, voli za pitanje 31—36 K; pitane krave 30—35 K, napol pitane krave 25—29 K, suhe krave 16—24 K, biki 30—37 K, mlade krave dojnice (do 4. teleta) 31 do 37 K, starše dojnice 25—30 K, telne krave 26—29 K. (Vse cene so za 50 kg žive teže.) Cene so se zvišale

Graška borza za kmetijske pridelke: Pšenica 67/77 kg 13'70 do 14'80, 78/79 kg 15'— do 15'20, 80 kg Tisa 16'—; rž 72/73 kg 10'70 do 10'80, 74/75 kg 10'90 do 11'—, koruza nova 9'25, koruza za krmu 8'50, cinquantin 10'20 do 10'40; oves 10'20 do 10'50, nezadacen.

Maribor, 14. aprila. Živinski sejm. Zadnji mesečni živinski sejm je trpel na tem, ker so bili istočasno tudi sejmji v okolici. Kupcev je bilo precej, živine se pa je prignalo malo. Prignalo se je: 14 telet, 15 bikov, 289 krav, 157 volov. Cene za teleta 1'20 K za kg, dalje za 100 kg mlade živine 56 do 58'K, krave 54 do 58 K, voli za vožnjo 64 do 70 K, pitani voli 68 do 78 K, biki 54 do 58 kg. — Povpraševanje živahno. Prihodnji živinski sejm je 28. t. m.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob in s postranskimi prostori je oddati s 1. junijem oz. dogovorno lahko že s 1. majem t. l. V stanovanju je električna luč in vodovod. Vpraša se pri oskrbniku Schillerjeva cesta št. 3, I. nadstropje.

213 42

Lepo stanovanje

s 3 sobami in drugimi prostori, kjer je tudi vodovod, se odda lahko takoj v najem v hiši št. 11 na Ringu. Vpraša se pri hišnici, ali pa pri oskrbniku v pisarni Zadržne Zveze v Celju.

214 42